

Poesia i veritat – Salvador Oliva

Si llegir s'ha convertit en una raresa, llegir poesia frega l'excentricitat. Però sense l'experiència de la poesia no podem considerar completes les humanitats i, doncs, no ens podem considerar del tot humans. Per això són d'agrair els llibres que eleven els lectors prosaics a la poesia sense fer descendir la poesia del lloc on els grans poetes l'han situada. Em veig amb cor de citar tres llibres sobre aquest gènere que tenen en comú la virtut d'eleva els lectors: *Dinàmica de la poesia*, de Joan Ferraté; *El contorn del poema*, de Pere Ballart; i *Poesia i veritat*, de Salvador Oliva.

El més rellevant del llibre de Salvador Oliva (Banyoles, 1942) és que incorpora un sentit comú que trobem a faltar tant en la concepció com en l'ensenyament i fins i tot en part de la pràctica actual de la literatura. Per començar, Oliva estableix que no es pot separar llengua i literatura, ans al contrari, que no es pot entendre l'una sense l'altra (una afirmació irrefutable, malgrat que hem conegut practicants d'una que denigraven l'altra, fins i tot en aules universitàries). La separació entre forma i fons, continua Oliva, és una fal·làcia: “En art no hi ha formes i continguts, sinó tan sols formes i interpretacions”. Seguint Oscar Wilde, l'autor postula que l'única veritat d'una obra literària és l'estil.

A la segona part del llibre, Oliva analitza uns quants poemes a partir de la fonologia, la sintaxi i la semàntica. Així, es fixa en la repetició de paraules en un sonet de Shakespeare, en la tensió entre mètrica i sintaxi en un poema de Riba, en les vocals tòniques d'un epigrama de Carner, en els adverbis que dosifica Gabriel Ferrater. És a través de la llengua que el poema se li fa entenedor, i de retruc a nosaltres.

Professor, investigador, traductor i poeta, Salvador Oliva ha conviscut durant anys amb els textos que ha seleccionat en aquest llibre. En una ocasió, va preguntar a Jaime Gil de Biedma les circumstàncies en què havia sorgit un dels seus poemes. L'explicació el va decebre, ja que les circumstàncies eren inferiors als versos que havien ocasionat. En conseqüència, a *Poesia i veritat*, un llibre que se centra en la literatura i no en la xafarderia, Oliva escatima l'explicació i desentraña el poema.